

Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihankkeen palvelusetelikokeilun laajentaminen maakunnalliseksi

Palvelualuejohtaja Markku Tervahauta
Kaupunginhallitus

Tausta

Sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti palvelusetelikokeilun osana hallituksen Palvelut asiakaslähtöiseksi -kärkihanketta. Kokeilu tuottaa tietoa sosiaali- ja terveyspalveluiden valinnanvapautta koskevaan valmisteluun.

Hallituksen esitys valinnanvapauslainsäädännöstä keväällä 2017 sisälsi mahdollisuuden pilotoida suoran valinnan palveluja ja henkilökohtaisen budjetin palveluja. Pilottien tarkoituksena oli tukea valinnanvapauslain toimeenpanoa jo ennen varsinaista voimaantuloa.

Lainsäädännön voimaantulon ja täten em. valinnanvapauspilottien siirtyessä ajallisesti eteenpäin, on hallitus linjannut, että osa valinnanvapauspilotteihin varatusta määrärahasta käytetään palvelusetelikokeilujen laajentamiseen vv. 2017-2018. Laajennettuihin palvelusetelikokeiluihin on käynnissä valtionavustushaku, jossa nykyiset kokeilualueet voivat hakea kokeilujensa laajentamista. Myös uudet alueet voivat hakea mukaan.

Palvelut asiakaslähtöisiksi on yksi viidestä hallituksen kärkihankkeesta, joiden toimeenpano on sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla. Osana kärkihanketta toteutetaan palvelusetelikokeilu, jossa kokeillaan sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjän mahdollisuutta valita itse palvelujen tuottaja julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajista. Kokeilu toteutetaan pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluissa ja soveltuvin osin erikoistason palveluissa. Tavoitteena on luoda jatkumoa palvelusetelikokeiluista uuteen maakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen. Kokeiluhankkeisiin myönnetään valtionavustusrahoitusta. Sosiaali- ja terveysministeriö on aiemmin myöntänyt valtionavustusta viidelle palvelusetelikokeilulle 10 M€ vv. 2017-2018.

Pohjois-Savossa palvelusetelikokeilu on käynnistetty Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueella tammikuussa 2017 koskien perusterveydenhuollon avovastaanottopalveluita. Koko alueen väestö on mukana kokeilussa, jossa asukkaat saavat valita perusterveydenhuollon palveluntuottajakseen julkisen sijaan myös yksityisen palveluntuottajan. Palveluntuottaja ottaa valinnan tehneestä asiakkaasta kokonaisvastuun koskien yleislääkäritasoista vastaanottoa, hoitajavastaanottoa, näihin liittyviä laboratorio- ja

23.10.2017

149 §

kuvantamispalveluita, fysioterapian ohjausta ja neuvontaa sekä jalka- ja ravitsemusterapiaa kokonaisuudessaan.

Yllä mainittua Ylä-Savon kokeilua on nyt haettavana olevan lisärahoituksen turvin mahdollista laajentaa maakunnan sisällä alueellisesti uusiin kuntiin. Lisäksi sisältöä on mahdollista laajentaa henkilökohtaisella budjetilla rahoitettaviin ja suun terveydenhuollon palveluihin. Henkilökohtaisen budjetin kokeilussa tavoitteena on prosessin (mm. asiakassuunnitelman teko) ja budjetin laskemisen mallintaminen sekä seurantajärjestelmän kehittäminen rajatulla asiakasjoukolla. Suun terveydenhuollon laajennus on mahdollista käynnistää vaiheittain (ja rahoituksesta riippuen) myös tätä osiota on mahdollista laajentaa alueellisesti.

Valtio osallistuu kokeilun kustannuksiin 80 % valtionavustuksella. Avustus myönnetään kokeilun hallinnosta vastaavalle taholle (tässä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä), joka jakaa avustusta edelleen kokeiluun osallistuville kunnille avustuksen käytöstä ym. tehtävän sopimuksen perusteella. Pilottiin osallistuvalla kunnalla odotetaan minimissään 20 % omavastuuosuutta. Henkilökohtaisen budjetin kokeilussa omavastuu voi olla suurempikin, koska henkilökohtaiseen budjettiin sisältyy lähtökohtaisesti sellaisia palveluita, joista kunnalla on juridinen järjestämisvastuu, ja joista monet ovat monituottajaisia nykyisinkin, ja joiden osalta kuntien on kannettava kustannukset talousarvionsa puitteissa joka tapauksessa. Ensisijaisesti henkilökohtaisen budjetin mahdollista valtion rahoitusta käytettäisiin kokeilussa kehittämistyöhön ja maakunnallisten toimintatapojen mallintamiseen.

Kokeilun laajennus toteutetaan tällä hetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä ja valtionavusta määrittävän hakuilmoituksen kriteerejä noudattaen.

Palvelusetelikokeilun laajennuksen aloitus ajoittuu aikavälille joulukuu 2017 – helmikuu 2018. Kokeilua voidaan jatkaa vuoden 2018 loppuun asti, jonka jälkeen on tarkoituksenmukaista käynnistää maakunnallinen valinnanvapauspilotti. Maakunnat voivat jatkaa ko. pilotteja vuoden 2022 loppuun saakka.

Palvelusetelikokeiluissa mukana olevat organisaatiot ja kokeiluihin mukaan haluavat uudet toimijat hakevat valtionavustusta laajennukseen tai uuteen kokeiluun sosiaali- ja terveysministeriöltä. Valtionavustushaku päättyy 31.10.2017. Kokeiluaika kestää vuoden 2018 loppuun saakka. Kokeilut voivat jatkua vuonna 2019 erikseen sovittavalla tavalla.

Hankelaajennuksen toimeenpanosta, hankehakemuksen sisällöstä ja kuntien sitoutumisesta on tarkempi esittely liiteaineistossa.

Maakunnallisessa valmistelussa lähtökohtana on, että Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, jossa kokeilu on käynnistetty jo aiemmin, toimii hankehallinnoijana. Hankkeen ohjausryhmä muodostuu keskeisistä toimijoista ja hankeorganisaatio muodostetaan nykyisen voimassaolevan hankkeen pohjalta. Projektin johdosta vastaa käynnissä olevan hankkeen

23.10.2017

149 §

projektipäällikkö Laura Vuorensola. Muu projektiorganisaatio nimetään hankkeen valmistelun edetessä. Hankkeen laajentuessa tarvitaan mm. Projektien käytännön toteutuksen henkilöstöä, ICT- ja talousasiantuntemusta.

Pohjois-Savon liitto on pyytänyt kaupungilta kannanottoa osallistumisesta palvelusetelikokeilun laajennukseen. Lausunnossa tulisi tuoda ilmi, mitä kaupunki haluaa omassa toiminnassaan ensisijaisesti kokeilla:

1. perusterveydenhuollon yleislääkäritasoinen vastaanotto toiminta samassa laajuudessa kuin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymässä
2. henkilökohtainen budjetti
3. suun terveydenhuolto

Lausunto tulee toimittaa viimeistään 27.10.2017 mennessä. Lausunnot toimitetaan sähköpostilla osoitteeseen: kirjaamo@pohjois-savo.fi. Hankehakemus voidaan jättää ehdollisena, mikäli lopullisia päätöksiä ei saada määräaikaan mennessä.

Mikäli kunnan lopullinen kanta ei ole mahdollista tässä aikataulussa, Pohjois-Savon liitto on pyytänyt lausuntoa ehdollisena siten, että lopullinen kanta voidaan huomioida hankehakemuksen jättämisen jälkeen hakemuksen täydennyksenä.

Vaikutusten arviointi

- hanke mahdollistaa maakunnan laajuisen kokeilun ja valmistautumisen tulevaan sosiaali- ja terveystalouden malliin - hanke mahdollistaa sisällöllisesti uusien palvelujen ottamisen kokeiluun mukaan
- hanke edistää maakunnallisen toimintamallin kehittämistä

Esitys

Kaupunginhallitus hyväksyy Kuopion kaupungin osallistumisen palvelusetelikokeilun laajennuksen hankehakemukseen kohtien 1 – 2 osalta.

Liitteet

- 7 7816/2017 Kannanotto kunnille
- 8 7816/2016 Hankeaiho, palvelusetelikokeilujen laajennus
- 9 7816/2017 hankeaiho HB (henkilökohtainen budjetti)
- 10 7816/2017 Ylä-Savon SOTE palvelusetelikokeilu

Valmistelija

Markku Tervahauta
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 17 18 2791

Päätösehdotus

Vs. kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus hyväksyy palvelualuejohtaja Markku Tervahaudan esityksen.

Päätös

Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti vs. kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.